

TISOVSKÝ MESAČNÍK

Mestské noviny
občanov Tisovca
a Rimavskej Píly
XVI. ročník

číslo 11

november 2007

cena 7,-Sk

Náučný chodník Hradová

V piatok 26. októbra v Tisovci otvorili nový Náučný chodník Hradová. Primátor mesta Tisovec Peter Mináč na začiatok v Obradnej sieni privítal hostí, prednostku Obvodného úradu v Rimavskej Sobote Janku Uhrinová, zástupcov Správy Národného parku Muránska Planina, zástupcov TO KOS Rimavská Dolina Tisovec a turistických nadšencov.

Myšlienka vybudovať tento náučný chodník vznikla u PhDr. Samuela Gájera CSc. (1923 ÷ 2003), ktorý bol veľkým milovníkom tisovskej prírody. Jeho myšlienka nezostala nepovšimnutá a projekt sa podarilo v roku 2007 zrealizovať.

Náučný chodník Hradová kopíruje turistický chodník a je 3,12 km dlhý s prevýšením 475m. Oddychové miesta spestrujú osadené informačné panely a lavičky. Náučný chodník pozostáva z deviatich náučných tabulí a jedného informačného bodu, ktorým sa chodník začína. Informačný bod tvorí prístrešok, ktorý sa nachádza neďaleko centra mesta (100 m). V budúcnosti by sa jeho súčasťou malo stať aj menšie miesto na parkovanie.

Prvý informačný panel je na autobusovej zastávke, ktorý informuje turistov o existencii chodníka a ostatných miestach ktoré môžu v Tisovci navštíviť.

Tisovská Hradová (887 m n. m.) predstavuje jednu z najvýraznejších krajinných dominánt okolia Tisovca. Tento mohutný vrch z vápencových brál s početnými jaskyňami poskytoval ľuďom bezpečné bývanie už od mladšej doby kamennej. Stopy po pravekom osídlení dodnes nachádzame takmer po celom hrebeni. Vrchol Hradovej ukrýva aj zvyšky stredovekého hradu, opradeného množstvom legend.

Hradová sa nachádza v ochrannom pásme Národného parku Muránska planina. V roku 1984

bola zaradená medzi maloplošné chránené územia. Dôvodom pre zriadenie tejto národnej rezervácie o rozlohe 127,47 ha je prítomnosť zachovalých pestrých spoločenstiev so zastúpením viacerých zriedkavých druhov rastlín a živočíchov. Na jej území platí piaty, teda najvyšší stupeň ochrany. Hradová je súčasťou navrhovaného územia európskeho významu sústavy NATURA 2000.

Projekt Náučný chodník Hradová realizovalo Mesto Tisovec v spolupráci so Správou Národného parku Muránska planina a Lesmi SR, š.p. – závod Rimavská Sobota. Budovanie chodníka finančne podporili Enviromentálny fond Bratislava, Lesmi SR, š.p. – závod Rimavská Sobota a Banskobystrický samosprávny kraj.

Texty na paneloch vytvorili pracovníci Správy Národného parku Muránska Planina, Mesta Tisovec, Lesov SR, š.p. – závod Rimavská Sobota a Ing. Dušan Hutka.

K budovaniu chodníka prispeli Služby Mesta Tisovec s.r.o., Mestské lesy s.r.o., pracovníci na aktívnej činnosti, TO KOS Rimavská Dolina, študenti SoŠ Tisovec, Stolnoteniový klub Tisovec, Volejbalový klub Tisovec, SKI – klub Tisovec a dobrovoľníci.

zdroj a foto: www.echoviny.sk

Šla bolesť s láskou životom

Podujatia venované 150. výročiu narodenia a 65. výročiu úmrtia Terézie Vansovej vyvrcholili Spomienkovou slávnosťou na Rimavskej Píle 14. októbra 2007 v kultúrnom dome. Študenti Akadémie umení Banská Bystrica pod režijným vedením Juraja Sarvaša predviedli príbehy zo života T. Vansovej s názvom „Šla bolesť s láskou životom...“ Autorkou koncepcie celej pripomienky a jej hlavnou realizátorkou bola Miroslava Kojnoková, ktorej vyslovujem aj touto cestou vrelý

ilustrátorom Miroslavom Regítom v obradnej sieni MsÚ Tisovec.

obdiv i poďakovanie. Stojí za zmienku, že počas pasáže, v ktorej umiera Ján Vansa, sa rozozvučali večerné zvony pľanského kostola... Pripomienka pokračovala na druhý deň 15. 10. besedou vybraných detí ZŠ so spisovateľom Petrom Glockom, básnikom Ondrejom Nagajom a

Štefan Sabó

Nad hrobmi

Opäť sú hroby prikrášené záplavou kvetov, plamom sviec. A živí k mŕtvym prichádzajú a smútok ide prúdom tiecť.

Sychravý večer novembrový, zmáknuté srdcia, slzy, vzlyky. Ladí si vetrik do smútočnej, ladí si husle do muziky.

Márne sú žiale, márne vzdychy, nevydá drahé telá naspäť zem. Ich duše nad smrť povznesené v lipách a sosnách snívajú svoj sen.

Nevráti hrobár žiaru očí, nevráti ani rozsvonený hlas, nevráti ani mäkkosť ramien, čo v objatí pritulovali nás.

Tak by sa chcelo pohladkať vás, no uhýbate nášmu dotyku ako plaché plamienky sviečok dobiedzajúcemu vetríku.

Len clivotu si od Vás odnesiem a skryto zaslzené líce. A ešte šišku na hrob spadnutú z trúchliacej sestry borovice.

Cmter sa v matnom svetle chveje, prskajúc vádnú biele sošky sviec. Živí sa domov poberajú povinný bočník ešte piecť.

František Bábela

Deň seniorov 2007

zorganizovalo mesto 30. októbra 2007 v spoločenskej sále MsKS Tisovec. „Kráľ operety“ Ivan Ožvát skutočne svojím barytónom „kraľoval“ v sále, ale i v srdciach prítomných. Rôzne operetné melódie predviedol sólovo, ale i v duetách spolu s Monikou Stanislavovou, hoci podľa mojej mieny ich hlasy nemali vyrovnanú intenzitu a tak si spevážka musela pomáhať spevom na mikrofón aj pri sólových vstupoch. Oboch bravúrne sprevádzal hudobný skladateľ Igor Bázlik na klávesách. Ti, čo prišli určite neobanovali a pookriali na ducha a potom pri čaši vína, ktorú im pripravili zamestanci domova dôchodcov.

Štefan Sabó

V čase, keď sa otváral Náučný chodník Hradová, si to už autobus s členmi Mužského spevokolu Dr. Samuela Daxnera šinul cestami srbskej Vojvodiny... Viac sa dočítate v čísle.

Konalo sa 26. 10. 2007 v zasadacej sieni MsÚ, **schválilo:**

- prideliť z rozpočtu mesta pre Základnú školu Dr.V.Clementisa v Tisovci 10 000.- Sk z príjmu za predaj nehnuteľnosti ZŠ

- finančné prostriedky vo výške 25 000.- Sk z rozpočtu mesta, kapitoly 04.7.3 Cestovný ruch na vydanie informačných bulletinov Tisovské tisy a Trstie a dotlač bulletinov Periodická vyvierka, Šťavica, Tisovská Čertova dolina

- XXVI. poradovník na pridelenie voľných bytov v 30 b.j. na ulici Jesenského č.s. 1470 v Tisovci pre nasledovných uchádzačov: Roman KOŠIČIAR – jednoizbový byt č.18, Renáta DANKOVÁ – jednoizbový byt č. 2 a ich pridelenie - ukončenie nájomného vzťahu nájmu bytu v 30 b.j. na ulici Jesenského č.s. 1470 v Tisovci v zmysle čl. IV. ods. 2 písm. a/ nájomnej zmluvy dohodou nasledovne: Miroslav DANKO – jednoizbový byt č. 2 k 31.10.2007

- opakovane uzavretie nájomných zmlúv v zmysle čl.VII ods.1 VZN o nakladaní s nájomnými bytmi v 30 b.j. na ulici Jesenského č.s. 1470 v Tisovci pre: Mgr. Jarmilu ŠMECKOVÚ – jednoizbový byt č. 26 s účinnosťou od 1. 9. 2007, Gizelu LIPTÁKOVÚ – jednoizbový byt č. 20 s účinnosťou od 1. 10. 2007

- dodatok č.1 na prenájom bytu v 30 b.j. na ul. Jesenského č.s. 1470 v Tisovci v zmysle čl. II. ods.

MESTSKÉ ZASTUPITEĽSTVO

2. nájomnej zmluvy zo dňa 3. 11. 2006 pre: Štefaniu IMRECZEOVÚ – jednoizbový byt č. 23 s účinnosťou od 1. 10. 2007. Ostatné články zmluvy ostávajú v pôvodnom znení.

- zmeny a doplnky k Pracovnému poriadku

Mestského úradu v Tisovci;

vzalo na vedomie:

- Hlavné tézy návrhu koncepcie propagácie mesta Tisovec a m.č. Rimavská Píla na roky 2007 – 2010 vypracované komisiou podnikateľskou a cestovného ruchu

- informácie zo zasadnutí stálych komisií

Mestského zastupiteľstva v Tisovci a Výboru m.č. Rimavská Píla

- informáciu z výjazdového zasadnutia Vlády SR

- správu hlavnej kontrolórky mesta o kontrole hospodárenia spoločnosti Služby mesta Tisovec s.r.o.

- správu o činnosti Mestskej polície v Tisovci za III. štvrťrok 2007

- príkaz primátora mesta na vykonanie riadnej inventarizácie majetku a záväzkov mesta ku dňu 31. 12. 2007

- inventarizačné komisie a harmonogram

vykonania a spracovania inventarizácie

- informáciu o rozpracovanosti projektu

ZUBAČKA a **schválilo** účelovú dotáciu pre

Občianske združenie ZUBAČKA vo výške 500 000.- Sk z rozpočtu mesta v roku 2008 na vypracovanie projektov dokumentácie rekonštrukcie objektov v areáli starého DEPA na Železničnej stanici v Tisovci

- Hlavné tézy rozvoja kultúry a športu v meste

Tisovec a m.č. Rimavská Píla do roku 2010

vypracované komisiou kultúry a športu

- informáciu o Dni seniorov v Tisovci dňa 30. 10. 2007

- rozhodnutie primátora mesta o pridelení tzv.

osobitného bytu v zmysle čl.VI. ods.3 VZN o

nakladaní s nájomnými bytmi v 30 b.j. na ul.

Jesenského v Tisovci pre Miloša KLENOVČANA

- jednoizbový byt č. 29 od 1. 10. 2007

- informácie primátora mesta Tisovec

súhlasilo:

- s otvorením novovzniknutej prevádzky TOP

GLASS s.r.o. v objekte priemyselnej

haly na ulici Muránskej č.s. 1259 /lokalita

Košianovo/ s nasledovnou prevádzkovou

dobou: pondelok – piatok od 7.30 – 16.00 hod.

- s predĺžením nájomnej zmluvy na prenájom

pozemku v k.ú.Tisovec – časť parcely č. CKN

2252/1 o výmere 885 m2 pre Rastislava JACHA –

Hydral, bytom Košice, Paláriková č. 5 do 31. 12.

2010 dodatkom č. 2. Ostatné články zmluvy

ostávajú v pôvodnom znení.

z uznesení MsZ spracovala redakcia

Glosár tisovského parlamentu

Nosnou témou októbrového zasadnutia mestského zastupiteľstva bol projekt ozubnicovej železnice.

Ešte pred ním sa poslanci dozvedeli, že primátor poslal žiadosť na Hydrometeorologický ústav na preloženie hydrometeorologickej stanice z Hnúšte do Tisovca kvôli emisiám z Vápenky, že firma, ktorá požiadala o súhlas s vybudovaním diskontnej predajne v Tisovci (toľko pretriasaný „Kaufland“) by mala informovať, v akom štádiu je realizácia projektu a či vôbec je projekt ešte aktuálny, že na mŕtvom bode zostal projekt radarovej stanice kvôli námitkám prokurátora, že do konca roka sa majú vyhodnotiť vrty na Šťavici na zriadenie plničky atď.

Z komisií bola zaujímavá informácia sociálnej komisie o činnosti komunitných pracovníkov v komunitnom centre. Pracovníčky riešili prípady zanedbaných detí, odobratých invalidných dôchodkov, týranie matiek vlastnými dospelými deťmi, rómsku osadu na Hrbe, kde žije okolo 50 osôb... Vo výkone trestu je v súčasnosti 5 občanov mesta. Vinou Ministerstva práce a sociálnych vecí nie sú zabezpečené peniaze pre komunitné pracovníčky od 1. januára. Skončenie ich činnosti by bola škoda, pretože pracovníčky pomáhajú skutočne riešiť mnoho problémov sociálne odkázaných občanov.

Komisia verejného poriadku mala na programe činnosť mestskej polície. Definitívne závery boli odložené až potom, keď sa rozhodne, či bude

v Tisovci obnovená policajná stanica.

O projekte ozubnicovej železnice prišla informovať na zastupiteľstvo silná zostava: B. Hauswald – autor a manager projektu, J. Kubaček – riaditeľ dokumentačného centra Železničného múzea, J. Spišiak – predseda občianskeho združenia Zubačka a projektantka. Prítomní sa dozvedeli, že projekt obnovy ozubnicovej železnice je na Slovensku ojedinelý, pretože takéto železnice zostali v Európe len dve a len v Tisovci je ešte zachovalá. Na jej obnovenie boli v Rumunsku zakúpené dve lokomotívy, ktoré dalo Železničné múzeum zrekonštruovať na vlastné náklady. Rekonštrukcia by sa mala skončiť do konca roka 2009 a v r.2010 by sa mohla začať prevádzka železnice. Už teraz múzeum zaznamenáva záujem železničných zánietencov z celej Európy. Zubačka by mohla pomôcť oživiť cestovný ruch v našom regióne a priťahovať sem turistov zo zahraničia. K tomu je potrebné dobudovať infraštruktúru – ubytovacie kapacity, rekreačno – športové zariadenia ako je kúpalisko, umelo zasnežovaný svah, športoviská atď., aby turisti zostali v meste. Prvoradá je však rekonštrukcia rušňového depa, ktoré by tvorilo technické zázemie Zubačky. Na jeho záchranu chce občianske združenie získať peniaze z európskych fondov, kde je vysoká pravdepodobnosť úspešnosti projektu. Zastupiteľstvo preto schválilo 500.000.-Sk na vypracovanie projektov dokumentácie na rekonštrukciu objektov starého depa.

O výjazdovom zasadnutí vlády v Tisovci informoval primátor mesta. Prínosom pre mesto je

to, že vláda podporila projekt Zubačky a preklasifikovala cesty R. Sobota – Brezno a Poprad na cesty I. triedy, čím ich zaradila do rozpočtu ministerstva dopravy. Na budúci rok by sa mala začať ich rekonštrukcia. Okrem iných vecí by sa mal urobiť kruhový objazd pri Srdiečku na prípravu projektu na chodník v Rim. Píle. Reálna je vraj aj podpora projektu rekonštrukcie Základnej školy a kamerového systému v meste. Nesprátníci, tešte sa, budete v televízii!

Z ďalších bodov programu sa zmienim o zobrať na vedomie hlavných téz koncepcie propagácie mesta, ako aj rozvoja kultúry a športu v meste na roky 2007 – 2010 (ich text je inom mieste). Škoda len, že zastupiteľstvo nenabralo odvahu hlavné tézy rozvoja kultúry a športu aj schváliť s odôvodnením, že by sa tým mesto zaviazalo realizovať projekty za 200 miliónov. Zdá sa, že zastupiteľstvo v minulom volebnom období bolo oveľa odvážnejšie, keď schválilo projekty za vyše pol miliardy korún. Medzi inými aj také perly ako je rekonštrukcia Základnej školy s internátom pre EGT za 380 miliónov, plaváreň v objekte kotolne za vyše 50 miliónov atď.

Zastupiteľstvo schválilo aj pracovnú dobu pracovníkov MsÚ – od 7:30 do 15:30, v stredu do 17:00 a v piatok do 14:00 hod., s obedňajšou prestávkou od 11:45 do 12:15. Predĺžila sa tak možnosť vybavovať stránky v stredu na úkor piatku. Takže ľudkovia, v piatok po druhej na úrad už nechodte!

Pekný deň!

Jaroslav Lacko

V bývalom revíre na hubách

Bolo to vtedy, keď bolo toľko húb, ako teraz.

Keď Hricovci a Valentovci sa odsťahovali z Pod Dielu do Korytíšťa v Tisovci, kde bývalý horár Ján Hric užíval zasluženú penziu, vnučka Mária Valentová navštevovala 1. triedu Ľudovej školy v Hámre a Rudolf Valent 4. triedu Ľudovej školy v Tisovci. Starý otec nahovoril vnúcatú Máriu a Rudolfa do svojho bývalého revíra na zber húb, čo sme radi prijali.

Na konci prázdnin skoro ráno vzali sme si primerané košíky do chrbtiakov a potravu na celý deň.

Vyštartovali sme od hámorského kostola, pokračovali Podhradovou, Kopaňami, Ferlabom, ktorého hojná buková hora nás viedla popod Okružlu až na trávnatú Košťanovú a Suché doly. Tu sme míňali hospodárske usadlosti Jakubcovcov, Kyselovcov a Vetrákovcov. Prvé huby sme objavili pri jaskyni Michňová. Potom sme

pokračovali k studničke Kerečke a občerstvili sa vodičkou. Strmým skalnatým svahom po rebrikoch vystúpili a zostúpili sme v Tepličnom a mali krátky rozhovor s klenovskými drevorubačmi. Potom naša cesta viedla na Balázovú, cez Šalašky na Martalúsku, kde naše košíky sme už naplňovali malými a i veľkými bezchrobáčymi dubákmi. Tunajší horár tiež chválil dobrý rast húb. Ďalej terén klesal cez vrch Bánova a Veľké Pole, bohaté tiež krásnymi tvrdošmi. Zberom týchto húb ukončil sa už náš zber.

Ďalej sme pokračovali lesnou cestou do sedla so železnou záhradkou neznámeho mŕtveho. Odtiaľto so zákrutami klesá bývalá dopravníková cesta. Plačkovou, v ktorej sme naoberali lieskové oriešky. Plačková a Čertová tvoria kotlinu Pod Dielom, kde bola horáreň lesníckej Rima – Muránskej spoločnosti, v ktorej v tom čase horároval Július Galát s manželkou Máriou,

rodenou Dančíkovou a matkou tetou Ilonkou Galátovou, sestrou mojej starej mamy Márie Hricovej. Ako rodinou boli sme milo privítaní a riadne poučení, tradične kyslým mliekom, maslom a doma pečeným chlebom, čo nám hladným veľmi pochutilo. Rodinným debatám nebolo konca kraja.

Keď prišiel čas príchodu vlaku, rozlúčili sme sa a išli sme vedľa horárne Bohúňove na železničnú stanicu na Bánovo a potom odcestovali sme domov do Tisovca. Zo stanice prvá utekala sestra, aby prvá oznámila náš príchod. Starý otec a ja sme sa zastavili na Psote, kde si dal starý otec veľké a ja malé pivo. Potom sme starej mame a mame odovzdali nazbierané hríby, aby mali čo čistiť a sušiť chutnú potravu na zimu.

Na slnku cez deň a v bujnej hore je prežitý deň „almázia“.

Rudolf Valent

V Srbsku ako doma

Na prvej strane mesačníka v úpätke som spomenul, že v čase otvárania Náučného chodníka Hradová sme už cestovali Vojvodinou. Áno, Mužský spevokol vyrazil na návštevu srbských Slovákov 26. októbra po polnoci. Dvadsaťjeden spevák s dirigentkou, korepetitorkou, konferansierkou, šoférom a pozvanými hosťami dorazilo Do Nového Sadu okolo poludnia. V Slovenskom kultúrno - umeleckom spolku P. J. Šafárika nás veľmi milo privítali domáci, ktorí si nás rozdelili na ubytovanie. Po krátkom odpočinku sme sa opäť zišli v Šafáriku, ako spolku hovoria domáci, kde sme sa pripravili na prvé vystúpenie zázjazu. Po jeho skončení nasledovalo pohostenie a družná debata. V sobotu doobeda sme s hosťami navštívili mesto a mnohí aj petrovaradínsku pevnosť na pravej strane Dunaja. V popoludňajších hodinách sme už cestovali do Sídú na vystúpenie. Po večeri sme sa vydali na spätnú cestu cez Frušku Horu, nakoľko vracali sa späť, cez dnes chorvátsky Ilok, nebolo možné. (Mimochodom v Iloku pôsobil aj Tisovčanom známy Jozef Maliak, ktorý sa tam prvýkrát oženil s dcérou tamojšieho kostolníka Katarínou Mockovou a neskôr tam žil aj s druhou manželkou Marínou Ormisovou. Druhou ženbou po

smrti prvej manželky sa stal švagrom Sama Daxnera, zakladateľa spevokolu, ktorý nosí jeho meno, totižto Marína Maliaková a Oľga Daxnerová boli sestry Ormisové a pochádzali z Revúcej). V nedeľu ráno sme spestrili bohoslužbu v novosadskom slovenskom evanjelickom kostole pri príležitosti výročia posvätenia chrámu. Mgr. Marián Krivuš, tisovský evanjelický farár a zároveň člen spevokolu, bol slávnostným kazateľom bohoslužieb. Jeho vystúpenie zaznamenalo mimoriadny ohlas. V nadvorí spolku predseda spevokolu Jaroslav Matko a Pavel Križ, predseda Šafárika, za účasti všetkých zúčastnených, posadili strom priateľstva – tis z Tisovca. Lúčenie s hosťami po obede bolo veľmi ťažké..., ale bolo treba cestovať na vystúpenie do Báčskej Palanky. V Palanke vystupoval spevokol po druhýkrát. Prvýkrát to bolo pred 33. rokmi v marci 1974! (Porovnaj v knihe Tisovec a jeho revolučné tradície s. 205). Po krátkom, ale srdečnom posezení, sme vyrazili na cestu domov. Do Tisovca sme docestovali v pondelok 29. 10. pred piatou hodinou rannou. Na koncertoch odzneli skladby Čo čušíš, Bože, čos ráčil, Božská iskra, Dobré nám tu bývať, Gemerská pjasniška, Hojže, Bože, Keď vôňu dýchal ružoker, Kolo Tatier čierňava, Láska opravdivá, Letel sokol, Veje vietor, Odíd' Mojiš, Sicílska tarantela, Uzka dražka, Zahučali hory

v rôznych obmenách. Určite má každý na čo spomínať. Zo svojej pozície chcem poďakovať všetkým zúčastneným za ochotu šíriť a udržiavať slovenského ducha v komunitách Slovákov žijúcich v zahraničí, i priateľom v Srbsku, ktorí sa o nás

s láskou starali. Na záver chcem ešte vysloviť nádej, že naša spolupráca sa bude naďalej vyvíjať a tým aj my svojou mierou prispějeme k vzájomnému upevňovaniu vzťahov nielen medzi Slovačou, ale aj medzi Slovákmí, Srbmi a všetkými Slovanní.

Štefan Sabó

Z ČINNOSTI MESTSKEJ POLÍCIE

1.8. hliadka MsP lokalizovala požiar v Rejkove, ktorý zapálil neznámy milovník ohňa. Požiar bol lokalizovaný spoločne s pracovníkmi Agrosopolu Hradová. Našťastie bol lokalizovaný včas a k ničomu vážnejšiemu nebol oheň pripustený.

3.8. bolo anonymne oznámené, že niekto rozbil sklenenú výplň na vchodových dverách budovy Základnej školy. Na mieste bolo zistené, že sa to podarilo mladíkom M.B. a T.S., ktorí si tu vymieňali skúsenosti s búchaním a trieskaním na dvere. Okrem skla sa im podarilo to, že sa pri tom T.S. zranil. Bola privolaná RZP, ktorá T.S. ošetrila a mláďenci sa zodpovedali zo spáchania priestupku proti majetku. Nakoľko sa jedná o bývalých, nedávnych žiakov ZŠ, bolo podozrenie, že si chcú základnú školskú dochádzku zopakovať. Možno by im to prospelo. Ale toto podozrenie sa nepodarilo potvrdiť...

9.8. bolo telefonicky oznámené, že do bytu majiteľov Š. na ulici Daxnerovej prišiel ich blízky príbuzný p. P.R., ktorý v podnapitom stave chcel riešiť rodinné problémy. Napádal slovné i fyzicky prítomné osoby, rozbíjal zariadenie bytu a správal sa ako ...! Hliadka na mieste zistila, že účinne zakročila majiteľka bytu, kde na svojho príbuzného použila ten najlepší donucovací prostriedok - kuchynský várok, ktorým ho uzemnila. Menovaný bol predvedený na stanicu MsP a zodpovedal sa za spáchanie priestupku proti občianskemu spolunažívaniu.

13.8. sa hrali maloleté deti v areáli EGT. Napadlo ich použiť jablká, ktoré tu našli nie na jedenie, ale na pomalovanie steny EGT. To sa im podarilo tak dobre,

že stena školy musela byť nanovo premalovaná. Tento výtvarný počín ale isto neocenili ich rodičia, ktorí museli opravu financovať.

27.8. si v rodinnom dome na ulici Hviezdoslavovej chcel ustlať p. M.M. Na tom by nebolo nič čudné, keby sa nejednalo o cudzí dom a cudziu posteľ. Menovaný bol na mieste zadržaný spoločne hliadkou MsP a OO PZ Hnúšťa. Páchatel sa zodpovedá zo spáchania trestného činu porušovania domovej slobody.

6.9. bolo telefonicky oznámené, že na ulici Hviezdoslavovej, pri jednom rodinnom dome asi horí, nakoľko sa tu veľmi dymí. Oznámenie bolo preverené, kde bolo zistené, že sa nejedná o požiar. To iba majiteľ domu p. R.M. varil potravu pre svoje ošipané. Varil poriadne, pretože zadymil celú ulicu!

12.9. vo večerných hodinách bolo oznámené, že po záhrade rodinného domu na ulici Daxnerovej sa pohybuje veľmi skromne oblečený muž. Teda skoro holý. Na mieste bolo zistené, že muža, nášho spoluobčana, cestou dole ulicou Daxnerovou prepadať strašne veľká potreba. Ukrutná! Preto preliezol plot, vošiel do záhrady domu, kde sa usalašil. A s úmyslom, však viete... Bol ale vyrušený majiteľmi domu, okoloidúcimi, ako i hliadkou MsP. Ďalej už nebolo potrebné nič riešiť, pretože sa potrestal sám tým, že sa....! Všetk viete...

17.9. bolo telefonicky oznámené, že v rodinnom dome na ulici Hviezdoslavovej bol nájdený na schodoch domu nebohý majiteľ uvedeného domu, neb. R.H. Miesto zabezpečené, privolaný lekár, ktorý konštatoval úmrtie bez cudzieho zavinienia. Na zistenie príčiny smrti bola nariadená zdravotno-

bezpečnostná pitva.

28.9. sa konali oslavy výročia nášho rodáka Dr. Vladimíra Clementisa. Pri oslavách v kinosále MsKS, sa zúčastnil i p. J.R. Menovaný bol vyvedený hliadkou MsP z kinosály, nakoľko viac ako programu sa venoval doslova „otravovaniu“ prítomných hostí.

16.10. vo večerných hodinách bolo oznámené, že v mestských WC na námestí Dr. Vladimíra Clementisa sa nachádza mládež, ktorá sa tu zabáva a hrá na gitare. Vec bola preverená. Bolo zistené, že J.M. vzal svojej matke kľúče od mestských WC, ktoré potom použili ako klubovňu. Proti gustu žiadení disputát....! Toto im bolo zatrhnuté a kľúče boli odovzdané na MsÚ.

16.10. došlo k bitke v krčme U Bera, kde J.M. a G.B. napadli poškodeného M.K, ktorému spôsobili zranenia. Tie si vyžiadali lekárske ošetrovanie. Dotyční sa dožadovali alkoholu napriek tomu, že peniaze nemali. Vykonaný bol služobný zákrok. Vec oznámená na OR PZ Rimavská Sobota, nakoľko je tu podozrenie zo spáchania trestných činov ublíženia na zdraví a výtržníctva.

26.10. bolo zistené, že vzájomné napádanie a urážky nie sú cudzie ani našim seniorom z Domova dôchodcov a domova sociálnych služieb v Tisovci. Po požití alkoholu sa vzájomne fyzicky napadli v bufete Minimix, kde na toto použili ruky, ale aj tzv. francúzske barlu. Doslova sa bili ako šarvanci! Takto riešili svoje nezhody. Našťastie sa pri tom nezranili. Vec rieši MsP ako priestupok proti občianskemu spolunažívaniu.

Ján Martiniak, náčelník MsP

Najstaršie písomné zmienky o jaskyniach v okolí Tisovca

Vôbec prvé zmienky o jaskyniach v rôznych častiach Tisovského chotára nachádzame v rukopisej práci evanjelického kňaza Mateja Šuleka (1748 – 1815) z roku 1803. Vo svojej práci (*Topografia Oppidi privilegiati TISZOLTZ cum andexa eidem Officina Ferraria Caesarea – Regia*) sa zmieňuje o jaskyniach v Červenej, Javorine, Hradovej, Suchých doloch, Čertovej doline, Kučelachu, Kašteri, Hajnaši a Šajbe. Mnohé z nich spomína v súvislosti s povestami o skrytých pokladoch a so skrýšami zločincov.

V roku 1841 navštívil známy spisovateľ, lekár a prírodovedec Gustáv Zečenter – Laskomerský (1824 – 1908) jaskyňu v južnom svahu Hradovej. Svoje počty uverejnil v martinských Národných novinách v roku 1844. Ďalej sa v Národných novinách objavila správa o jaskyni náhodne objavennej pri razení priemyselnej štôlne v tisovskej

Maši. Viedenský profesor Seutz z c.k. Geologickej jednotky v nej v roku 1857 popisuje nálezy kostí jaskynnej hyeny, medveďa a zubov žraloka v tejto jaskyni.

Maďarský geológ a paleontológ Gyorgy Primics (1849 – 1893) vo svojich dielach píše o nejakej *Tisovskej jaskyni*, ktorú objavili pri práci v kameňolome v roku 1858. Našli sa v nej kosti jaskynného medveďa a iných cicavcov.

Jeden z najvýznamnejších politikov štúrovskej generácie, náš rodák Štefan Marko Daxner (1822 - 1892), uverejnil v roku 1878 v časopise *Obzor* zoznam do jaskyne Michňová. Sám sa spustil na lane desať metrov do vtedy známych priestorov.

V rokoch 1856 – 1858 vykonával zememeračské práce v tisovskom komposesoráte, významný slovenský básnik, zememeračský inžinier Ján Botto (1829 – 1881). V časopise Muzeálnej slovenskej spoločnosti, v jeho prílohe *Obzor* uverejňuje článok „*Nákres miestopisný*“, v ktorom opisuje všetky v

tom čase známe povrchové a podzemné krasové javy.

V 20. storočí sa odborné zaujímali a publikovali problematiku krasových javov v okolí Tisovca najmä Doc. Dr. Michal Lukniš, ktorý geologicky zhodnotil oblasť Tisovského krasu a vo svojich odborných článkoch sa venoval Periodickej vydávateľke a vydávateľke Teplica.

V roku 1955 vykonali prieskum v oblasti Suchých dolov Univ. prof. Dr. Odolen Kodým, Doc. Dr. Jozef Dvořák a Marcela Bukovská. Ich geologická správa slúžila ako podklad pre vyhlásenie PR Suché doly.

Ale až príchodom Ing. Svätopluka Kámena do Tisovca v roku 1951 sa začala novodobá éra jaskyniarstva v Tisovci. Obnovením Slovenskej speleologickej spoločnosti v roku 1949 a vznikom Oblastnej skupiny č.6 v roku 1951 sa začal systematický prieskum jaskýň a krasových javov v Tisovskom krase a krase Muránskej planiny.

Ivan Kubín

Kalendár výročí osobností Tisovca a Rimavskej Pily

Svätopluk Kámen

15. výročie úmrtia pedagóga, publicistu, speleológa, ochrancu prírody

Narodil sa 27.5.1921 v Bratislave. Základné aj stredné vzdelanie ukončil na reálnom gymnáziu v Bratislave. V roku 1943 začal študovať na Slovenskej vysokej škole technickej a v roku 1848 štúdium ukončil. Do Tisovca prišiel v roku 1951. Bol pedagógom a od roku 1953 riaditeľom vtedajšej hutníckej priemyslovky. V roku 1970 bol priradený na Večernú školu pre pracujúcich v Brezne. Od roku 1972 pracoval až do odchodu do dôchodku v ZŤS v Tisovci.

V roku 1951 založil v Tisovci jaskyniarsku skupinu, ktorú viedol 41 rokov. Táto skupina objavila najväčšie jaskyne na Muránskej planine a v Tisovskom krase: Michňová, Bobačka, Netopierov, Jazerná, Teplica, Kostolík atď. Bol dopisovateľom niekoľkých odborných časopisov a autorom viacerých kníh s tematikou ochrany prírody a jaskyniarstva, napr.: *Rimavskou a Muránskou dolinou, Za svetlom karbidky*. Zomrel 6.11.1992 v Tisovci.

Ján Daxner

160. výročie úmrtia advokáta, stoličného úradníka
Syn → Štefan Marko

Narodil sa 29.9.1780 v Tisovci. Pravdepodobne bol prvým potomkom zemianskej rodiny, ktorá sa v 18. storočí presťahovala z Brezna do Tisovca. Predkovia, pochádzajúci zo Švajčiarska, usadili sa na Slovensku v 14. storočí. Ako insurgent (ozbrojený povstalec) sa v roku 1809 zúčastnil na bojoch proti Napoleonovi, potom asi 30 rokov pôsobil v službách Gemersko-malohontskej stolice. Bol inšpektorom evanjelickej cirkvi v Tisovci a podporovateľom úsilií Pavla Jozeffyho. Bol národne uvedomelým Slovákom. Na svojom majetku zrušil poddanské záväzky už pred rokom 1848. Zomrel 12.11.1847 v Tisovci.

Ján Eugen Čech

125. výročie narodenia verejného činiteľa, gemerského regionalistu

Narodil sa 15.11.1882 v Revúcej. V rokoch 1893-1901 študoval na gymnáziu v Kežmarku, v rokoch 1901-1904 bol poslucháčom práva na právnickej akadémii v Prešove. Doktorát obhájil na univerzite v Cluji. Pracoval ako hlavný mestský

notár v Revúcej, bol radcom politickej správy, úradníkom Krajského úradu, pôsobil aj v Gelnici, v Ružomberku a v Bratislave. Od roku 1943 bol na dôchodku v Revúcej. Počas pôsobenia v Revúcej od roku 1924 presadzoval budovanie železničnej trate Tisovec – Muráň, ktorá sa začala budovať v roku 1940, ale nikdy nebola dokončená. Zomrel 30.8.1950 v Revúcej.

Nathan Biskup (pôv. Výskup)

205. výročie narodenia evanjelického farára

Narodil sa 23.11.1802 v Tisovci. Pôsobil ako evanjelický farár vo Veľkom Kríši a inde. Predplácal si slovenské knihy a noviny. Vydal spis náboženského charakteru.

Miroslava Kojnoková

Na návšteve v Martine

V rámci projektu Literárne prechádzky s Teréziou Vansovou sme 30. októbra 2007 navštívili Slovenské národné literárne múzeum a Národný cintorín, kde deti ZŠ zapálili sviece na hroboch Štefana Marka Daxnera, Viery Bukvovej - Daxnerovej a Milana Krausa.

redakcia

Zážitky detí materskej školy v novom školskom roku

Výstavka jesenných plodov

Deti sa najrýchlejšie učia, keď sa im niečo zapáči. Ak ich zaujme veselý panáček, rozmýšľajú z čoho je vyrobený. V materskej škole v Rimavskej Pile sme aj napriek veľkej chorobnosti detí spolu s rodičmi pripravili výstavku príšeriek zo zeleninových a ovocných plodov.

Jeseň patrí do obdobia, kedy v našich záhradách dozrievajú rôzne plody. Svojím tvarom pripomínajú rôzne rozprávkové postavičky.

Pani učiteľka D.Bráňanová vyzvala deti a ich rodičov o zapojenie sa do výstavky pod názvom „Ako nám učarovali plody jesene“. A tak nejedna tekvica sa premenila na strigu, piráta alebo poriadneho strašiaka.

Pri tvorení tohto kútika nám pomohli mamičky: Vasová, B.Radičová, Lacková, Belicová, H.Krankušová a Trníkova, za čo im veľmi pekne ďakujeme.

Škôlkári oslavovali

Dňa 19.októbra 2007. pri príležitosti Október – mesiac úcty k starším sa v Kultúrnom dome v Rimavskej Pile konalo príjemné posedenie starých rodičov, rodičov na ktoré si deti z materskej školy pripravili pestrý program.

Deti zaspievali, zarecitovali i zatancovali prítomným starším občanom. Zahrali aj divadielko „Ako dedko ťahal repu“, ktoré sa všetkým páčilo a za to si vyslúžili veľký potlesk.

O vytvorenie dobrej atmosféry, na ktorej sa zúčastnil aj pán primátor, sa postarali nielen deti z materskej školy, ale aj teta Blaženka, Ruženka, Katka a deti z evanjelickej cirkvi.

Okrem hovoreného slova každé dieťa obdarovalo svoju starú, starého malým darčekom.

Posedenie zakončili dobrým koláčikom a čajom za čo vďaka organizátorkám z Červeného kríža.

Mgr. V. Rečníková

KLEBETNÍČEK NAŠEJ ŠKOLIČKY

Dni sa krátia, zima a skorá tma nás častejšie nútia posediť si pri teplých pieckach. Do hláv sa nám vkrádajú myšlienky o , aj keď ešte ďalekých, ale už blížiacich sa sviatkoch – VIANOCIACH.

Nebudem však predbiehať, ale vrátim sa späť k tomu, čo zažila naša materská škola.

Len pred niekoľkými dňami sme boli pozdraviť naše babičky a dedkov v Domove dôchodcov v Tisovci. Deti začali piesňou „...deduško, babička, ste ako sniežka...“ a pokračovali kyticou piesní, básní a country- tancom. Obyvatelia domova neskrývali svoje dojatie, hlavne keď im deti odovzdali milé darčeky vyrobené v materskej škole.

Počas zlatistých jesenných dní, keď sa ešte zubaté slnko na nás usmievalo, najstaršie deti sa vybrali na poldennú vychádzku do Rejkova, spojenú so zberom jesenných plodov a prírodnín.

Vychádzka sa im vydarila a deti sa vrátili aj keď unavené, ale veselé. Nazbierané plody využili na skrášlenie interiéru i exteriéru na školskom dvore a na spoločnej akcii „Jesenné čarovanie“. Rodičia sa mohli vrátiť do svojich detských rokov a spolu s deťmi vyčarovať veľa krásnych a zaujímavých výtvarov z tekvic, kukurice, zemiakov a iných prírodnín. Z tejto krásy sme naaranžovali na chodbe výstavku, ktorú si mohli prezrieť všetci návštevníci MŠ. Akciu sme ukončili spoločným opekaním na školskom dvore.

Chcela by som sa však vrátiť na začiatok školského roka, keď nás naša školička privítala v novom šate. V troch triedach boli zrekonštruované sociálne zariadenia, čím sa odstránil havarijný stav

v týchto priestoroch a my máme nové umývadlá, WC, dlažby a obloženie stien.

Rekonštrukciu urobila vybraná firma ešte v prázdninovom čase.

Maľovanie 2. triedy a schodišťa a nátery sociálnych zariadení svojpomocne zabezpečili rodičia, za čo sa im chceme aj touto cestou poďakovať:

manželia - Stožekovci, Dolinajovci

mamičky - A.a J.Kochanovcov, K.Vlčekovej, B.Brndiara, P.

Hradovského, M.Košičiara, K.Vlčekovej, S. Simanovej

otekovia – P.Matka, D. Majorošovej, M.Farbákovej, A.Gendu, P.aP.

Turoňovcov, S. Mertinyakovej, H. Vengrinovej, P. Hradovského

zamestnanci – Idka Bálintová a jej manžel, Fábryová, Gendová,

Cibuliaková, Hodoňová

ostatné uč. pomáhali pri upratovaní po rekonštrukcii soc. zariadení.

PERLIČKY NAŠEJ ŠKOLIČKY

1. Pred odchodom do školy sa deti rozprávali, aké školské potreby už majú kúpené. „Ale ja tašku ešte nemám, lebo by som si ju zničila“, povedala Janka.

„No, a keď potom nebudú mať, alebo nebudete mať práve peniaze, tak si budeš nosiť knihy v igelitke,“ rozčúlil sa Robko.

2. Pred novým školským rokom prišla mamička pre Štefka skôr, že pôjde kúpiť školskú tašku a pritom hovorila: „Stále sme sa chystali, že si spravíme výlet a cestou kúpime aj tašku. Ale náš ocko mal prácu a povinnosti.“

„No, a potom bol taký prepitý...“, doložil Štefko.

Beata Cibuliaková – MŠ Tisovec

Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb Tisovec 1997 - 2007

Bola jeseň a písal sa rok 1997. Príroda sa pomaly ukladala k spánku, ľudia zbierali úrodu, všetko sa pripravovalo ako v každý rok na zimu. Na dlhé večery a noci, keď ľudia vidieť len za oknami, keď je viac času ako inokedy na spomienky a na duši je pokoj, ticho a ... smutno. Takéto chvíle dobre poznajú starénky a starčekovia. Sú sami a býva im dlho. Každý zimy sa obávajú. Telo neposlúcha a duša bolí. Chceli by to zmeniť. V tento rok sa to podarilo štyridsiatim trom z nich. Našli nový domov. Teplé bývanie, opateru, pravidelnú stravu a hlavne mohli sa pozerat' do očí iných, nie z okna stratení v tichu... A tie oči otvorili ústa, srdcia... Ruka chytila druhú ruku, všetko bolo bližšie. Opadli obavy, prišla nádej, očakávanie... nový život.

Od roku 1997 ubehlo 10 rokov. Prah nášho domova prekročilo veľa neistých o barly či palice sa istiacich nôh. Po čase sa stali istejšími, našli a prijali oporu, postavili si nový život. Veď ako inak, dajako sa musí.....dožiť.

Ja pracujem v domove ako riaditeľka od roku 1996, kedy prebiehala rekonštrukcia terajšej budovy, dovtedy materskej škôlky na domov pre dôchodcov. Postupne od jesene v roku 1997 boli do domova prijatí prví a ďalší obyvatelia. Neviem si ani predstaviť, koľko času by bolo potrebného na prelistovanie kroniky, napísanej za tých 10 rokov. Mala by toľko listov, koľko je dní do roka za každého, kto v domove počas 10-tich rokov žil, či pracoval. Boli by to listy písané spoločne i samostatne. Prežitie v súkromí i kolektíve. Všetci, myslím si, túžime po pozornosti, láskavosti a uznani. Ak sme v živote vedení tak, že dokážeme byť pozorní, láskaví a prejavíť uznanie, dostane sa toho aj nám. Cesta života je dlhá, popretkávaná okamihmi šťastia, lásky, víťazstiev, ale i smútku, bolesti, sklamaní. Stretávame na nej mnoho ľudí. Či už chceme alebo nie, každý kto vstúpi do nášho života zdieľa a stáva sa na určitom úseku života súčasťou nášho osudu. V etape pokročilého veku tak slabý a chorý hľadá pomoc u silného, zdravého. Osamelý túži stretnúť blízkeho, cítiť dotyk ruky. Trasúce sa ruky chcú istú ruku, nevládne nohy potrebujú oporu, nevidiace oči svetlo, nepočujúce uši slovo... Toľko prianí býva vyslovených a s vekom ich pribúda. Obyčajné, pre mnohých samozrejme potreby. A tak tí, ktorým nie je dopriane týchto potrieb a sami ich už nevládnu, vedia, že je potrebné rozhodnúť sa. Za 10 rokov života nášho domova tak urobilo 152 obyvateľov domova. Prišli k nám s očakávaním. Prvé neisté chvíle sa po čase menili na dni, roky, akoby tie predtým, také neisté ani neboli. Dôverujú tým, v ktorých dúfali....Puto dôvery tak spojilo ne jeden osud medzi tými, ktorí sme tu počas 10-tich rokov žili a pracovali. Neviem či je to veľa alebo málo, čo chceme a čo si vieme dať. S istotou viem, že získať si dôveru nie je ľahké. Dobré vieme, že len šťastím naplnená duša vie urobiť šťastným potlačeného, chorému dodá nádej, opustenému istotu blízkosti. Mojim prianím je, aby náš domov so svojimi obyvateľmi a všetkými zamestnancami žil naďalej nádejou, láskou a krásou.

Pri príležitosti 10. výročia domova sme pripravili 20.9.2007 Deň otvorených dverí, na ktoré sme pozvali

hostí z BBSK, poslancov samosprávy mesta Tisovec, zamestnancov zo zariadení sociálnych služieb okresu Rimavská Sobota, Poltár, Revúca a Brezno. Deň

otvorených dverí bol príležitosťou na stretnutie sa kolegov, priestorom na výmenu skúseností, ale i prezentáciu výsledkov. Náš domov od roku 1997, kedy bol uvedený do prevádzky bol postupne modernizovaný, realizovali sa rekonštrukcie kúpeľne pre imobilných, vchodových dverí na automaticky riadený, bezbariérový vchod, doplnené nábytkom a doplnkami boli interiéry na všetkých poschodiach, vybudovala sa rehabilitácia. Po prehliadke domova sa prítomným prihovorela v prihovore riaditeľka domova, Ing. Valéria Huňová. Prípitkom, časou vína pokračoval zamestnancom domova za prácu primátor mesta Tisovec, poslanec BBSK, Ing. Peter Mináč. Stretnutie sa konalo v záhradnej časti domova, príjemnú atmosféru doplnili svojimi hudobnými vstupmi pán Katreniak a pán Koščiar hrou na fujary a gajdy a pani Svobodová so synom spevom. Zamestnanci domova sa prezentovali svojimi, doma napečenými koláčikmi, z domácej kuchyne bol aj guláš, bryndzovník a pečené klobásky s hŕkami. Atmosféra bola výborná, v prostredí upravenej záhrady s kvetmi, ovocným sadom a záhradkou na pestovanie zeleniny sa všetci cítili príjemne.

Na Deň otvorených dverí nášho domova bola pozvaná pani Ing. Viera Tomanová, ministerka práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Písomne zaslala pozdrav k stretnutiu s prísľubom, že domov navštívi v najbližšom termíne. Stalo sa tak dňa 26.9.2007. Na stretnutie s ňou sa tešili všetci obyvatelia, príležitosť na rozhovor s ňou využili

zamestnanci domova. Bolo o čom hovoriť, pani ministerka nám robila spoločnosť viac ako tri hodiny a boli to tri podnetné hodiny. Riešili sme najmä zariadenie a ohodnotenie zdravotného personálu v sociálnych zariadeniach. Naše pripomienky bude zvažovať a prijme rozhodnutia na riešenie súčasného stavu. Vážime si, že nám ponúkla pomoc a v budúcom roku za jej pomoci zrekonštruujeme výťah v domove. Ďakujeme.

Vzácnou návštevou bola pani predsedníčka Sociálnej komisie pri BBSK, Ing. Božena Kováčová, ktorá prišla domov pri jeho výročí pozdraviť dňa 28.9.2007. Pracovné stretnutie a oboznámenie sa so životom v domove bolo pre obe strany obohatením. Pani predsedníčka je zároveň starostkou obce, ktorá zriadila podobné zariadenie sociálnych služieb. Náš dialóg sme ukončili dohovorom, že v najbližšom čase navštívia naši zamestnanci zariadenie v jej obci a vo výmene skúseností budeme pokračovať.

Dňa 17.10.2007 sa v spoločenskej miestnosti domova s kapacitou 100 osôb stretli súčasní a bývalí zamestnanci domova s obyvateľmi domova. Na spoločnom stretnutí spomínali na 10 rokov života domova. Z tých, ktorí prišli žiť do domova v roku 1997 zostali len traja, ako jubilanti, boli uctení spomienkovým darčekom. Ocenenie sa dostalo aj 13-tim zamestnancom, ktorí sú v nepretržitom pracovnom pomere v domove od roku 1997. V príhovore k prítomným riaditeľka domova, Ing. Valéria Huňová uviedla najdôležitejšie fakty z 10-ročnej histórie domova. Všetky sú zaznamenané v kronike domova, ktorú dôsledne vedie pani Ľudmila Čipková. Celým dňom sprevádzali a pozdravmi potešili prítomných gratulanti, ktorí si pripravili kultúrne vystúpenia. V dopoludňajších hodinách to boli deti z Materskej škôlky Tisovec s učiteľkami, hudobníci, speváci a učiteľka ZUŠ Tisovec. Po slávnostnom obede zavítal do domova pán Janko Valentík v sprievode s pánom Milanom Katreniakom a Ľubicou Sabovou. Pásmo ľudového rozprávača s hrou na fujare, gajdách a harmonike ulahodilo srdcu všetkým prítomným. Pri úsmevných príhodách, ktoré sa udiali v Tisovci a ktoré pán Valentík neopakovateľným spôsobom opísal, nezostali ani jedny ústa bez úsmevu, či oči plné slz od smiechu. Záverom dňa bol tanec a spev pri produkcii hudby pána Jozefa Kováča.

Záverom chcem ja, riaditeľka domova, k 10-tim rokom nášho domova povedať to, za čo som osobne pokračovala zamestnancom domova. Vybudovali sme pekný domov, kde jeho obyvatelia môžu žiť v teplom, príjemnom prostredí, majú podmienky na súkromí, je im poskytnutá starostlivosť vo väčšom rozsahu ako určuje zákon, majú čerstvú, pestrú stravu, blízkosť ľudí, ktorí v ňom žijú a pracujú, pomoc lekára, zdravotnej sestry, opatrovateľky, majú zabezpečené sociálne zázemie sociálnymi pracovníkmi od spravovania finančných prostriedkov cez komunikáciu s blízkymi rodinnými príslušníkmi, inštitúciami, až po vytváranie spoločenských a kultúrnych možností zachovať si rozhlľad a kontakt s celospoločenským životom a žiť dôstojnú starobu.

Ďakujeme všetkým, ktorí náš domov podporujú, pomáhajú mu a navštevujú nás. Ďakujeme.

Ing. Valéria Huňová, riaditeľka DDaSS Tisovec

Tisovec a 17. november

Historický medzník, ktorý postupne menil osudy, myslenie. Po roku 1989 to bola doba nesmiernych možností a získania bohatstva. Tí, čo stáli na námestiach aj v Tisovci, čo sa nebáli povedať svoje názory, cítili sa odrazu slobodní.

Od roku 1989 až 1995 to bolo obdobie eufórie a nadšenia. To sa postupne potláčalo mocou politickou novozískaným bohatstvom. Začalo sa zabúdať na demokratické zásady a politická moc sa začala používať na získanie osobných výhod, majetku. Tak to začali vidieť aj ľudia v Tisovci. Medializovalo sa to hlavne v denníkoch a postupne sa potláčala zdravá eufória - poslanci sa začali preskupovať z jednej strany do druhej, hlavne do tej, ktorá vládla, a už to ani veľmi nezakrývali, že je to zo zistných dôvodov.

Rušné politické dianie bolo aj v Tisovci. Dobrú pozíciu po roku 1989 malo HZDS, potom dve volebné obdobia sa ujala vedúcej pozície SDL, kým nedošlo k prepadu myšlienka a bohužiaľ aj skutkov. Ale čo bolo pozitívne v Tisovci - pretrvával vtedy ešte duch demokracie a pozitívneho myslenia. Stalo sa pravidlom, že kreslo viceprimátora bolo vždy

ponúkané opozícií. V tom období sa vynovila budova meštianky, založilo sa znova gymnázium v Tisovci. Vybudovalo sa námestie, významné investície šli do budovania kanalizácie a výrazne v Tisovci i na Rim. Pile pokročila plynofikácia, vybudoval sa Dom dôchodcov, rešpektovali sa cirkevné spoločenstvá. Prvým porevolučným primátorom bol p. Roško, za ním si sadol do primátorského kresla p. P. Mináč. Politickým unikátom tej doby bol fakt, že renováciu budovy meštianky a založenie Evanjelického gymnázia v Tisovci presadili hlavne poslanci SDL a DS za výraznej pomoci p. primátora P. Mináča i vtedajšej poslankyne SNR p. Nováckovej. Odrázom destabilizácie SDL na celoštátnej úrovni bol i prepad preferencií v regiónoch. Následný obrát na pravicoú platformu podstatne znížil ambície ľavicových strán, nemali čo už veľmi ponúknuť a využívanie politiky k osobnému prospechu takmer úplne paralyzovalo ľavicové smerovanie. Zrkadlový obraz tohto diania bol aj v tomto regióne. Začalo horúčkovoité prestupovanie do iných politických strán, kde najúčinnejší program ponúkol SMER. Znížil sa počet poslancov v mestách a obciach, čím sa podstatne zvýšili nároky na túto funkciu. Súčasne tu stagnuje

životná úroveň, obchádzajú nás významnejšie investície a je tu únik mladých ľudí. Výrazne sa tu sociálne diferencuje spoločnosť, máme aj chudobu.

Zdá sa, že čoraz viac sa využíva politické postavenie k osobnému prospechu, aj k prospechu rodinných príslušníkov.

Súčasní politici si veľmi radi osobujú historické odkazy, či už to bol Hlinka, Clementis, Štefánik, naši národovci - len k odkazu 17. novembra 1989 sa už takmer nikto nehlási. Znova nám vyhovuje pasivita, ľahostajnosť. Spoliehame sa, že to za nás niekto vybaví. Ešte že existuje krčmová politika, ale tam počúvame sami seba, to už je na túto dobu málo.

Obrazne povedané, núkajú nám chlieb a hry, aj Superstar raz skončí a energie budú čoraz drahšie a nie len energie.

Znova nám treba rozmýšľať, uvoľňuje sa trh s pracovnými silami, budeme tu mať Ukrajincov, západ Slovenska vyhovie Číňanom, Kórejcom, na severe sú Holanďania a Poliaci, koho zaujme Tisovec ?

Skúsme sa radšej rozhybať sami, asi nám treba ďalší november.

V.P. z T.

Z histórie

Roku 870 kráľ Svätopluk odtrhol nitrianske kniežatstvo od Veľkej Moravy. Roku 880 Rímska kúria stala sa ochrancom Svätoplukovej krajiny. Rímsky pápež v písomnom kontakte zo Svätoplukom oslovuje ho titulom „kráľ“. R. 884 Svätopluk sa stretol s cisárom Karolom III. pri viedenskom lese, kde sľúbil cisárovi, že nebude viac útočiť na Franskú ríšu. Cisár mu z vďačnosti ponechal územia, ktoré v bojoch dobyl – blatnickú Panóniu (Balaton), teda oblasť bola Slovienská pred príchodom Maďarov, ďalej Vyslansko, Čechy, Sliezko a časť Potisia. Svätoplukova ríša dosiahla obrovský územný rozmach. Pokročila aj vnútorná organizácia krajiny. Presadzovalo sa feudálne spoločenské zriadenie, ktoré výrazne pokročilo v strede krajiny (Nitriansko), ktorú cisár a a historik Porfirogenes nazval Veľká Morava. Treba spomenúť, že roku 869 sloviensky jazyk bol schválený ako bohoslužobný a zrovnoprávnený s jazykom latinským, hebrejským a gréckym (Konštantínom zostavené slovienske biblické texty boli položené na hlavný oltár baziliky sv. Petra a bohoslužobné knihy na hlavný oltár (s uložením v sakristii) baziliky Santa Maria Maggiore). V tom čase prišiel Bořivoj, český knieža, aby prijal krst z Metodových rúk a zložil sľub vazalstva Svätoplukovi. Že Veľkomoravská ríša bola mocná a rešpektovaná v tejto dobe potvrdzuje fakt, že si podmanila mnohé územia (čo sa pozdejšie nevyplatilo a že s ňou vyjednával cisár Karol III., aby neútočila na mocnú franskú ríšu. Keď Česi sami seba hrdo a právom nazývajú „historická zem“, my, ako vidno, sme ešte historickejší. Kresťanstvo, v tej dobe merítko civilizácie, zapustilo korene skôr u nás, ako v Čechách. Keď u nás už vládlo obdobie ranného feudalizmu (Sloviensko a Morava), obyvateľstvo Čiech bolo organizované ešte len ako kmeňový zväz. Takže sme prinajmenšom tak „historickí“ ako Česi.

Začiatok pádu Veľkomoravskej ríše začína r. 886, keď v sporoch o liturgiu zvíťazili zástupcovia latinských bohoslužieb a kňazi – zástancovia slovienskeho obradu boli vypovedaní z Veľkej Moravy. Odišli do iných slovanských krajín (Bulharsko, Macedónsko), kde položili základy bohatého slovienskeho písomníctva. Tak sme boli prínosom pre stredoeurópsku kultúru v dobe, keď Maďari ešte nevedeli písať.

V roku 894 na jar zomrel Svätopluk. V tom istom roku Maďari vpadli do Panónie a vyplienili všetko až po Bavorské hranice. Ich „činnosť“ v tejto oblasti spomalila ďalší kultúrny vývoj najmenej o sto rokov. V júli 895 sa odtrhli Česi od Veľkej Moravy a na ríšskom sneme v Regensburgu sľúbili vernosť franskému panovníkovi. Postupne odpadávali od Veľkomoravskej ríše aj iné národy (viď rozpad Rakúsko-Uhorska a socialistických zemí, podobnosť čiste náhodná?, čo sa zakladá na násilí, netrvá večne, o tom sa presvedčili Nemci a poučili sa). Pred rokom 908 (902 – 906) Veľkomoravské vojská porazili Maďarov, ale roku 908 Maďari natrvalo obsadili Panóniu a začali obsadzovať juhozápadné Slovensko. Roku 955 (20. august) Maďari utrpeli na rieke Lech pri Ausburgu krutú porážku od vojsk nemeckého cisára Ota I. Týmto sa skončili lúpežné nájazdy Maďarov po Európe. Postupne si zvykali na usadlý život. Učiteľmi im boli Slovania, ale hlavne Slováci (viď poľnohospodárske slovenské názvy v maďarčine). V rokoch 970-997 knieža Gejza položil základy budúceho uhorského štátu. na území najvyspelejšej časti bývalého Veľkomoravského kráľovstva, Blatenského a Nitrianskeho kniežatstva. Tu treba pripomenúť, že „maďarskú zakladateľskú dynastiú Arpádovcov netvorili etnickí starí Maďari, ale rod Chazarsko-tureckej vojenskej šľachty, ktorá vládla nad staromaďarmi už počas ich niekoľkostoročného pobytu na juhorských stepiach.

Štefan nebol maďarský, ale uhorský kráľ. Nie je zakladateľom maďarského, ale uhorského štátu. Nebol korunovaný „svätoštefanskou“ korunou, lebo ju ani nevidel, keďže v tom čase neexistovala. Maďarská politika nenapĺňa tzv. svätoštefanský odkaz, ale presne naopak, - je s ním v príkrom rozpore. Svätý Štefan vyznával, že sila kráľovstva spočíva v mnohorakosti národov, ktoré v ňom žijú. Krajina jednej reči a jedného mravu je nerozumná a krehká (imbecile et fragile). Uznanie mnohorakosti a rovnosti všetkých národov v Uhorsku plus náboženstvo pomohlo vytvoriť silný Uhorský štát. Kým tieto myšlienky žili, žil aj Uhorský štát. Keď túto jednotu začali Maďari svojou tzv. nadradenosťou rozleptávať, Uhorsko sa rozpadlo. Trianonský mier nebol príčinou rozpadu, bol len následkom.

Jedným z najschopnejších vládcov uhorských dejín bol sv. Štefan (Vajk pred pokrstením). Zavrhol

väčšinu staromaďarských kultov. Za manželku si zobral už kresťanku – Nemku a tá mala na neho podstatný vplyv. Maďarský historik Szaboltz de Vajay tvrdí, že Štefanov otec Gejza dal zavraždiť svojho brata Michala – nitrianske knieža, aby zaistil vládu synovi (keby neboli prísne zákony, tak u nás by aj dnes niekoľko bratov odstránilo svojich súrodencov, aby získali ich majetok). Michalovho syna Vazula (Vasila) pravdepodobne z rovnakých dôvodov, dal r. 1036 Štefan - jeho bratranec, oslepiť. Štefan I. nastúpil na trón r. 995 za dramatických okolností. Starí Maďari pod vedením šomodského župana Koppány sa vzbúрили. Mladý (17 – 20 ročný) vtedy ešte Vajk, (Štefanom sa stal až po korunovácii v r. 1000) za pomoci slovenských veľmožov Hunta (podľa neho župa Hont) a Poznaňa sa preplavil cez Dunaj a pri Veszpréme Koppány porazil. Títo veľmoži vo vojenskom tábore v Bini pri Nových Zámkoch Štefana opásali mečom, čím ho uznali za vodcu. Vedeli, o koho ide. Tieto udalosti Štefan spomína v r. 1002 v donačnej listine pre kláštor na Panónskom vrchu, že ako chlapec (in pueritia mea) musel čeliť vzbure. Po porážke Koppány sv. Štefan dal mu zaliať uši roztaveným olovom. Potom ho rozštvrtili, pozostatky narazili na koly a vystavili na hradbách štyroch miest na výstrahu Štefanovým odporcom. Po skonsolidovaní svojho postavenia Štefan obdaroval veľkými majetkami Huntovcov a Poznaňovcov, ale aj ďalších slovenských veľmožov – Myškovcov a Bogatradvanovcov. Iróniou je, že tzv. maďarský kráľ bojoval proti Maďarom. Štefan odvrhol kultu Maďarov, ich bezuzdnú voľnosť kočujúceho národa hlboko vrytú do mysli a duši neskrtených pohanských primitívov. Ich úplná nezávislosť na akýchkoľvek hlbších myšlienkach bola v príkrom rozpore s kultúrnou Európou, ktorej boli susedmi. Staromaďarov bojujúcich pod znakom Turulov a konských chvostov musel hnať do civilizácie „maďarský“ kráľ, ktorý nebojoval s nimi, ale proti nim pod byzantským, v tomto prípade už slovienským – slovenským dvojkrížom. Vo Viedenskej obrázkovej kronike je Štefan I. zobrazený s vlajkou, na ktorej je dvojkríž, taj isto na štíte do konca s tromi vrchmi – symbolom Horného Uhorska – teda Slovenska. Maďari si tento symbol (Slovenska) dali do svojho štátneho znaku, hoci Slovensko nie je ich vazalom, ale dúfajú, že bude, súdiac podľa vývoja situácie.

MUDr. Jaroslav Rafaj

HLAVNÉ TÉZY ROZVOJA KULTÚRY A ŠPORTU V MESTE TISOVEC DO R. 2010

Komisia kultúry a športu na svojom zasadnutí dňa 16.10.2007 schválila a mestské zastupiteľstvo zobralo na vedomie hlavné tézy rozvoja kultúry a športu v meste na roky 2007 – 2010. Tézy by mali tvoriť základnú kostru koncepcie rozvoja kultúry a športu a mali by byť východiskom na spracovanie jednotlivých projektov. Ich realizácia by mala priniesť pre mesto a jeho obyvateľov vybudovanie a rekonštrukciu športových a kultúrnych zariadení.

Šport

- podporovať činnosť jestvujúcich aj novovzniknutých športových klubov v meste s dôrazom na šport detí a mládeže
- vytvoriť podmienky na zabezpečenie umelého zasnežovania aspoň jedného svahu v katastri mesta
- vytvoriť podmienky na vybudovanie rekreačného strediska s kúpaliskom, športovými plochami a ubytovacími kapacitami
- zrekonštruovať areál Šťavice ako oddychovo- rekreačnej zóny
- vybudovať športový areál pri Základnej škole
- vybudovať resp. dobudovať ihriská a športoviská pre deti a mládež na sídliskách a v m.č. Rim.Píla
- dobudovať cyklotrasy v okolí mesta, zabezpečiť ich propagáciu
- pravidelne udržiavať turistické chodníky, vybudovať rozhľadňu na Trstí
- zriadiť stálu expozíciu krás tisovskej prírody (fauna, flóra, jaskyne...)
- zriadiť turisticko – informačné centrum v meste

Kultúra

- vytvoriť vhodné materiálo-technické podmienky na prezentáciu vlastnej

- a dovezenej kultúry (dostatočne vykurované a zateplené sály, vyhovujúca zvuková a svetelná technika, opravené ťahy a rampy na javisku)
- podporovať činnosť vlastných súborov, zabezpečovať pre nich vhodné podmienky a dostatok prezentácie v meste i mimo neho
- počas celého roka zabezpečovať dovoz kvalitnej profesionálnej aj amatérskej kultúry s dôrazom na Dni mesta, dbať na žánrovú pestrosť dovezených programov
- vytvoriť podmienky na vznik Centra voľného času pre mládež
- zachovať organizovanie doterajších festivalov v meste (Daxnerov Tisovec, Festival J.Plichtu, Fedimák resp. Lojkov Tisovec atď.), vytvoriť podmienky na organizovanie aspoň jedného celoštátneho festivalu ročne
- zachovať činnosť Kina pod Hradovou s periodicitou min. 1 film týždenne, vytvoriť podmienky na činnosť filmového klubu
- pravidelne organizovať Kultúrne leto s podujatiami min. 1x týždenne
- v knižnici rozširovať ponuku elektronických služieb, pravidelne rozširovať knižný fond aj o kvalitné diela slovenských a svetových autorov
- zlepšiť činnosť Mestského múzea, pravidelne rozširovať a evidovať jeho zbierky, časť priestorov múzea využiť na krátkodobé expozície a výstavy
- časť priestorov býv. radnice na námestí zrekonštruovať na mestskú galériu
- dokončiť monografiu o Tisovci
- zlepšiť prezentáciu kultúry a športu v Tisovskom mesačníku a na webovej stránke mesta

Jaroslav Lacko, predseda komisie kultúry a športu

Oblastná skupina č. 6, Tisovec, vznikla v novembri 1951. Založil ju pedagóg vtedajšej Hutníckej školy, Ing. Svätopluk Kámen. V krátkom čase po príchode do Tisovca v jeseni 1951, sústredil okolo seba záujemcov o prírodu a kras z radov študentov školy. Už 5. novembra 1951 uskutočnili prvú jaskyniariku výpravu na Hradovú, kde navštívili dve jaskyne. Neskôr podnikli výpravy do Teplice, Jaslič, Suchých dolov a jaskyne Kostolík pri Hlbokom jarku. V decembri 1951 po odkrývacích prácach zostúpili do úvodných častí jaskynnej priepasti Michňová.

Ďalšie výpravy smerovali do Jazernej jaskyne, jaskyne Netopierov a do krasových oblastí Voniacej, Šajby, Dielika, Káštera a Kochov. Pracovné zameranie skupiny sa postupne rozširovalo na krasové územie Muránskej planiny. Tu pokračoval prieskum v jaskyni Bobačka a v lokalitách Malá a Veľká Stožka, Homola, Stračaník, Hrdzáva a Javorníková dolina, Tatričky. Prieskum podzemných a povrchových krasových javov pokryl prakticky celé územie Muránskej planiny.

Súbežne s prieskumom krasu a jaskýň prebiehala dokumentačná činnosť. Vyhotovali sa „Katastre krasových javov“ neskôr „Identifikačné karty jaskýň“. Zhotovovala sa fotodokumentácia a mapová dokumentácia krasových javov. Nezanedbateľná je tiež publikačná činnosť v odborných časopisoch a periodikách, ako aj

Jaskyniarstvo v Tisovci

prezentácia v iných médiách (televízia a rozhlas). Ing. Svätopluk Kámen vydal dve knižné publikácie, (*Rimavskou a Muránskou dolinou ako aj Za svetlom karbidky*). Ing. Zbigniew Nišpönský je autorom publikácie (*V zaplavených hĺbinách pod Tisovským a Muránskym hradom*), keramických plastík a grafických diel s tematikou tisovskej prírody a jaskyniarstva.

Členovia skupiny navštívili aj iné krasové lokality na Slovensku, ako aj v zahraničí. V rámci expedícií navštívili Česko, Poľsko, krajiny bývalej Juhoslávie, Alžírsko, Kaukaz a v poslednej dobe niekoľkokrát Venezuelu. Naše jaskyne obdivovali zahraniční návštevníci z Česka, Poľska, Ukrajiny, Švajčiarska, Nemecka, Anglicka, USA a Maďarska.

V rámci propagácie a ochrany krasu uskutočňujeme prednášky a exkurzie v teréne pre miestne školy, školy v prírode, záujmové krúžky a verejnosť, so zameraním na ochranu krasu a poznávanie krasových javov v okolí Tisovca. Počas 55 ročnej činnosti jaskyniarickej skupiny, bolo zaregistrovaných, prebádaných a zdokumentovaných okolo 258 jaskýň a priepastí Muránskej planiny a Tisovského krasu a množstvo povrchových krasových javov.

Medzi najvýznamnejšie objavy a úspechy v doterajšej činnosti, patria: objavenie nového vchodu jaskyne Bobačka, speleopotápačský prienik

cez vstupný sifón Teplice, následné otvorenie druhého vchodu do nej, prebádanie Jazernej jaskyne a zdokumentovanie Periodickej vyvierajúcej. Nové objavy v jaskyniach Rysie hniezdo, Daxner, Dielik. Najnovší objav je z leta 2006, keď sa nám podarilo preniknúť do podzemných priestorov Novej Michňovej v Suchých doloch. Jaskyňa sa vyznačuje systémom mohutných priepastí a je jednou zo vstupných častí do podzemného systému Suché doly – Teplica.

Skupina bola počas svojej existencie viackrát ocenená za rozvoj jaskyniarstva v regióne a na Slovensku. V roku 1987 skupina obdržala od Slovenskej speleologickej spoločnosti „Striebornú medailu“ za rozvoj speleológie a v roku 2001 primátor mesta udelil Speleoklubu Tisovec „Cenu primátora mesta Tisovec“, za odbornú činnosť pri objavovaní podzemných krás Tisovského krasu a Muránskej planiny.

V súčasnosti pracuje skupina pod názvom Speleoklub Tisovec so sídlom v Tisovci a zameriava sa na prieskumnú a dokumentačnú činnosť vo vymedzenom území Tisovského krasu a časti Muránskej planiny. K 31.01.2007 máme 12 členov a 3 čakateľov. Speleoklub Tisovec je dobrovoľná spoločenská organizácia, ktorá združuje záujemcov o kras a speleológiu na Slovensku. Sme bezpríspevkové združenie s vlastnou právnou subjektivitou.

Ivan Kubín

Zavlažovanie ovocných drevín

Neodmysliteľnou zložkou každého živého organizmu je voda. Aj rastlinný organizmus pre zabezpečenie dôležitých životných pochodov potrebuje vodu. V rastlinnom tele podmieňuje voda celú výživu a pôsobí ako rozpúšťadlo minerálnych látok a pomocou koreňového systému je rozvádzaná do ďalších orgánov rastliny. Vodou sa rozvádzajú aj produkty asimilácie z listov. Dokladom dôležitosti vody je aj skutočnosť, že každý rastlinný organizmus obsahuje okolo 80 - 90 % vody. Uvedené faktory by nás mali nútiť k tomu, aby deficit vody stále odstraňoval, prípadne urobiť také opatrenie, aby vôbec k tomu nedošlo. Najefektívnejší spôsob je zavlažovanie ovocných drevín. Na túto tému sa už povedalo a popisalo mnoho, prax však ukazuje, že zavlažovanie mnohí aj naďalej podceňujú. Zavlažovanie je teda rozhodujúcim faktorom v období sucha. Nedostatok vody môže spôsobiť zníženie rodivosti, celkový neuspokojivý vývoj ovocných stromov, väčší výskyt chorôb a prípadne aj hynutie stromov. Zavlažovaním upravujeme požiadavky ovocných druhov pre ich priaznivý vývoj. Niekedy máme dostatok vlhky, ale

nevieme s ňou hospodáriť. Najčastejšie je to nesprávnym obrábaním pôdy. Pôdu treba kypriť, nesmie sa na nej vytvoriť prísušok. Stálym kyprením pôdy môžeme do značnej miery vytvoriť priaznivé podmienky pre rast a vývoj rastlín.

Nároky na pôdu majú jednotlivé ovocné dreviny rozdielne. Najviac vody potrebujú: jablone, hrušky, broskyne, marhule, slivky a vinič. Napríklad mladé nerodiace stromčeky musia mať dostatok vlhky pred pučením a v období rastu letorastov, hlavne v máji a v júni. Zavlažovanie v auguste už nemá vplyv na intenzívny rast letorastov, ale pôsobí na rast koreňov a ovplyvňuje prezimovanie. Staršie rodiace stromy musia mať dostatok vlhky v priebehu kvitnutia a tvorby plodov. Nároky na vodu ku koncu vegetácie sú menšie. Odporúča sa zavlažovanie v období suchej jesene. Uvedené argumenty nabádajú, aby sme otázke zavlažovania venovali dostatočnú pozornosť. Z toho vyplýva, že najnáročnejším obdobím na vodu v živote ovocného stromu je obdobie od zakladania plôdikov až po obdobie zrelosti. Počas tohto obdobia ovocný strom spotrebuje najviac vody pre svoj rast a vývoj a hlavne na tvorbu kvetných pukov, ktoré sú

základom budúcej úrody.

Zimné broskyne

V Číne v provincii Šen-si i v Mandžursku pestujú broskyňu, ktorá ešte v novembri nemá dozreté plody. Pretože na strome nemôžu ostať dlhšie, poobierajú ich a uložia tak, ako napríklad hrušky alebo jablká, kým nedozrejú. Tieto broskyne pri normálnom uskladnení dozrievajú v januári až vo februári. Plody týchto broskýň, vypestované zo semena, nevynikajú príliš výbornou chuťou, ale v zime, keď niet iného ovocia a keď tieto dozrejú, chutia celkom dobre. Križením s niektorými kvalitnejšími sortami broskýň pokúšajú sa šľachtitelia vypestovať sortu, ktorá by zdedila terajšie vlastnosti neskorého dozrievania, pričom chuťovo by bola lepšia. Dúfajú, že sa im to podarí (potrebuje to čas). Okrem neskorého dozrievania vyznačuje sa sorta – semenáč aj značnou odolnosťou voči mrazom. dokáže vzdorovať mrazom až 40°C pod nulou. Tieto vlastnosti si povšimli aj šľachtitelia z Poľska a zistili, že aj tu úspešne odoláva mrazom. Aj tu sa usilujú križením získať sortu odolnú proti mrazom s lepšou kvalitou plodov.

Jaroslav Pavlikovský

Konferencia Predná Hora

Verejno - súkromné partnerstvo Muránska planina v spolupráci s Banskobystrickým samosprávnym krajom zorganizovalo 10.10.2007 medzinárodnú konferenciu zameranú na program „LEADER – zahraničné skúsenosti a proces prípravy v Banskobystrickom kraji.“ Konferencia sa konala v rekreačnom zariadení na Prednej Hore. Okrem domácich účastníkov sa konferencie zúčastnili aj delegácie našich zahraničných partnerov z Maďarska – MAS Južný Cserhát, z Poľska – MAS Turystyczna Podkowa, partneri zo Srbska – Pivnice, z Českej republiky to boli dve aktívne MAS: MAS Cidlina a MAS Čechy Západ. Svoje skúsenosti a poznatky na tejto konferencii prezentovali okrem zahraničných aj partneri susediacich oblastí - MAS Malohont a MAS Podpoľanie. Prezentačnú prípravu a rozvojového potenciálu na území VSP Muránska planina na program LEADER predstavili tiež naši domáci zástupcovia VSP.

Konferencia bola možnosťou získať najnovšie informácie o príprave výzvy pre OS 4 LEADER. Na otázky v diskusii prítomným odpovedala Mgr. Kociánová z Ministerstva pôdohospodárstva SR a zástupcovia BBSK Ing. P. Mináč a Ing. V. Brieda. Určite hodnotné a podnetné boli diskusie medzi

účastníkmi konferencie, pretože každá MAS je iná, v niečom lepšia, každá má pred sebou svoju naplánovanú víziu, ktorú chce realizovať aj za pomoci finančných prostriedkov LEADER.

VSP Muránska planina už dlhšiu dobu rozvíja spoluprácu so zahraničnými partnermi, ktorí sú svojimi skúsenosťami s čerpaním finančných prostriedkov Programu LEADER určite pred nami. 4. septembra 2007 na partnerskej návšteve v ČR, obci Nepolisy naša delegácia podpísala partnerskú zmluvu s MAS Cidlina. Na konferencii bola dohodnutá ďalšia spolupráca aj s ostatnými zahraničnými partnermi a po vzájomných dohodách sa pripravujú partnerské zmluvy. Po skončení programu konferencie svoju spoluprácu písomne potvrdili zmluvou susediace MAS Malohont, MAS Podpoľanie a VSP Muránska Planina.

Irena Milecová, predsedníčka VSP Muránska planina

Plastové okná – dodávka 7-14 dní.
č.t.: 048 6113798 alebo 0911
939647

Paralyzér: Ochráni Váš život
v nebezpečenstve. cena od 2700,-
Sk. Predaj len osobám nad 18
rokov. Výhodný pre podnikateľov,
zvodné ženy a dievčatá, taxikárov,
predavačov...
č.t.: 048 6113798 alebo 0911
939647

Predám 4-izbový byt na 8 poschodí
na Daxnerovej ulici 1121 v Tisovci.
Cena dohodou.
č.t.: 0902 921621

Predám garáž pod Vápenkou. Cena
dohodou.
č.t.: 0915 979284

Predám 1-izbový byt v osobnom
vlastníctve na Daxnerovej 958.
Cena dohodou.
č.t.: 0908 947440

Predám suché bukové popílené
drevo 30 m³ bielu kuchynskú
rohovú linku dovoz z Poľska
nepoužívanú, kuchynskú rohovú
lavicu so stolom, nepoužívaný
sporák kombinovaný elektrika -
plyn, 2 ks kredence a skriňu. Cena

dohodou.
č.t.: 5493205

Predám 150 l chladničku za 1000,-
Sk a 210 l mrazničku šuflíkovú za
2500 Sk.
č.t.: 0902 592290

Predám podpivničenú, murovanú
záhradnú chatu zo záhradou
v lokalite Papiereň v Tisovci. Cena
80000,- Sk
č.t.: 5493721

Predám trojizbový tehlový byt
neprerobený na Štefánikovej ulici.
Cena dohodou.
č.t.: 0908 901893 alebo 0907
664624

Kúpim 3-4 izbový byt najradšej
tehlový. Platba v hotovosti.
č.t.: 0915 823643

Predám detskú kovovú postieľku
s príslušenstvom. Cena 800,-Sk
č.t.: 0907 528631

Predám veľký slnečný 3-izbový byt
na prízemí, kumbál v byte + 2
pivnice a úložný priestor na
medziposchodí, súrne. Cena
dohodou.
č.t.: 0908 915668

OZNAM

Mestský úrad žiada všetkých občanov, ktorí do dnešného dňa
neuhradili daň z nehnuteľnosti, daň za psa a poplatok za komunálny
odpad a drobný stavebný odpad, aby tak urobili do 30. novembra
2007.

V prípade nezaplatenia bude nedoplatok vymáhaný daňovou
exekúciou!

Poplatok za komunálny odpad a drobný stavebný odpad, daň z
nehnuteľnosti a daň za psa môžete zaplatiť v pokladni Mestského
úradu na prízemí u p. Kriškovej.

Potrebné informácie Vám za správcu dane poskytne Ing. Zuzana
Posuchová v Kancelárii prvého kontaktu na prízemí Mestského
úradu, prípadne na tel.čísle: 047/54 93 236.

PROGRAM „KINA POD HRADOVOU“ V NOVEMBRI

6.11. utorok 19.00	Hairspray – USA Slovenské titulky. Komédia, muzikál, MP od 12 r., 117 min., vst 50,-
13.11. utorok 19.00	Cesta bojovníka - USA České titulky. Bojový, fantastický, MP od 12 r., 100 min., vst. 50,-
20.11. utorok 19.00	Rušná hodina 3 – USA Hrajú: Chris Tucker, Jackie Chan a ďalší Slovenské titulky. Akčná komédia, MP od 12 r., 91 min., vst. 50,-
27.11. utorok 19.00	Krásne sny - USA Hrajú Martin Freeman, Gwyneth Paltrow, Penélope Cruz, Danny de Vito. České titulky. Romantická komédia, MP od 12 r., 94 min., vst. 50,- Sk

Pripravujeme na december

4.12. Denná hliadka - akčný, fantasy, triler
11.12. Nabúchaná - komédia

Oznam

Spoločnosť Mestské lesy Tisovec s.r.o., oznamuje občanom mesta, že
objednávky na palivové drevo pre rok 2008 prijíma **do 31.12.2007**.
Ceny dreva platné do 31.12.2007 sú nasledovné:

1, Listnaté palivo tvrdé (buk, javor, breza, hrab): 714,-Sk s DPH/prm
2, Listnaté palivo mäkké (osika, lipa, jelša): 630,-Sk s DPH/prm
3, Ihličnaté palivo: 595,-Sk s DPH/prm

Doprava za 1 prm (T148, T815): 119,-Sk s DPH

Ceny sa budú upravovať k 1.1.2008. Nový cenník bude včas
zverejnený.

Objednávky môžu zasielať len občania mesta Tisovec, prípadne
vlastníci rodinných domov v Tisovci a miestnej časti Rimavská Píla
s max. množstvom 10 prm. na jeden rodinný dom.

tel.: 047/54 94564

fax: 047/5211150

Ing. Karol Kubíni, riaditeľ

Predám dvojizbový družstevný byt na Daxnerovej ulici č. 1121 na 1.
poschodí v pôvodnom stave. Súrne. Cena dohodou.
č.t.: 0903 544522

CITY-NET-INTERNET

ČASOVO A DÁTOVO NEOBMEDZENÉ PRIPOJENIE K INTERNETU

321 SK

INTERNET DSA

Akcia:

prve 3 mesiace bezplatne

Kontakt: 0904 544 522, 0905 544 522

Tisovský mesačník – mestské noviny občanov Tisovca a Rimavskej Píly. Vychádzajú 12 – krát do roka. Vydáva MsÚ Tisovec.

Povol. uzn. MZ 21/1991, reg. č.SKO/4. Redakcia: Mgr. Štefan Sabó, Juraj Brož, Miroslava Kojnoková. Tel.: 047/5493470. www.tisovec.com,
mail: kultura@tisovec.com, mskstisovec@centrum.sk. Grafická úprava a tlač: Oddelenie kultúry MsÚ Tisovec. **Uzávierka posledný deň v mesiaci.**
Fotografie bez označenia autora: Milan Slabej. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu rukopisov.